

NAPLÓ ÁRA:

Helyben Vidéken

Fente. 450 600 L.

Félre. 240 300 L.

Külföldre 40 50 L.

Külföldre a helybell

eknek kétszerese

Egyes szám ára kül

földön: 1500 osztr.

krona, 1 szokol, 2

már, 1500 márka, 60

magyar kor. Egyes

szám ára Bukarest

ben: 2 lei 50 bani

NAGYVÁRADAI NAPLÓ

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP ♦ FELELŐS SZERKESZTŐ: FEHÉR DEZSŐ

SZERKESZTŐSÉG

és KIADÓHIVATAL:

Str. Rimnănczy-u. 4.

Telefon: 21 (inter-

urban), éjjel 16-52.

Sürgőnyelm: NAPLÓ

© ORADEA-MARE ©

Hirdetéseket a ki-

adóhivatalon kívül

eredeti díjazás

szerint felvesz min-

den nagyobb bel- és

külf. hirdetési iroda

Stresemann Bülowot akarja Párisba küldeni.

Poincaré nem látja megszüntetnek a passzív ellenállást.

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés megszavazta a felhatalmazási törvényt és így Stresemann kormánya most már erősebb kézzel láthat hozzá programjának megvalósításához. Minthogy ennek a törvényjavaslatnak a megszavazásához — tekintve, hogy az alkotmány rendelkezéseinek megváltoztatásáról van szó — a birodalmi gyűlés kétharmadnak szavazata szükséges.

Stresemann láthatóan hatalmas többséggel rendelkezik.

A kérdés már most, hogy e többség csenére, megvannak-e a kormánynak a kellő hatalmi eszközei, hogy a birodalomban rendet teremtsen, mielőtt Stresemann hozzájárul a németország leg súlyosabb külpolitikai kérdéseinek, a jóvátételi problémának a rendezéséhez. Nagy feltűnést kelt annak a hírnek a megjelentése, hogy

Stinnesék Düsseldorfban tárgyalnak Degoutte tábornokkal, a francia megszálló csapatok parancsnokával.

Allítólag a német iparkirály azt javasolta a francia parancsnoknak, hogy módosítsa a német nagyipar együttműködésére. Más verzió szerint Düsseldorfban arról volt szó, hogy a passzív rezisztencia eladása után hogyan lehetne a hónapok óta szünetelő munkát a legrövidebb idő alatt ismét zavartalanul elkezdni.

Stresemann kancellárnak most egyik fő törekvése, hogy mentől előbb elhárítson minden akadályt, amely a franciákkal való közvetlen tárgyalások megkezdésének útjában áll. Ha ez sikerül, akkor nem kisebb mértékű, mint

Bülow herceget akarja Párisba küldeni, hogy Poincaréval megvitassa a nagy diplomáciai csatát.

Az ő nagy összeköttetéseitől és politikai tapasztalataitól várja, hogy jóvá tegye azt, amit mások eddig elrontottak. Poincaré újabb beszéde — természetesen ismét a diemlék leplezésén — semmi esetre sem könnyíti meg Stresemann kancellár törekvéseit. A francia miniszterelnök most is lekötötte magát ismert álláspontjához és nagyban ismét azt hangsúlyozta: Állandó garancia Franciaország biztonságára és a jóvátétel teljesítése. Konkrét javaslatokat csak akkor fogad el, ha meggyőződést szerez arról, hogy a passzív rezisztencia megszűnt és a polgári szolgáltatások normálisan folynak. Ebből látni, hogy még sok időbe telik, amíg a francia kormány készségét nyilvánítja a tárgyalások megkezdésére. Érdekes különben, hogy ezuttal

Poincarénak Franciaország szövetségeseihez volt néhány szava,

természetesen azokhoz a szövetségesekhez, akik nem értenek egyet az ő politikájával, tehát Angliához. Azt hiszi különben, hogy az őzte és Baldwin között nincsenek áthidalhatatlan ellentétek. „Azt állítják — mondta — hogy Németország nem tudja tartozásait fizetni, de elhallgatják, hogy a Ruhr-

vidék megszállásával jó eszközeink vannak követeléseink behajtására”. — Ez kétségkívül lord Curzonnak szólt, mert hiszen két nap előtt mondotta a birodalmi értekezleten, hogy Németország nem tudja megfizetni a lehetetlen összeget, amelyet a jóvátételi hitizottság megállapított.

Berlin, okt. 9. A politikai érdeklődés középpontjában azok a tanácskozások állnak, amelyeket Düsseldorfban Stinnes és a rajnavesztfáliai nagyipar képviselői Degoutte tábornok, francia főparancsnokkal folytattak. A nagyiparosok a tárgyalásokon a rajnavesztfáliai bányaegyesület képviselőjében vettek részt. Ipari körök kijelentése szerint a tárgyalásokat a franciák kezdeményezték és azoknak tárgya a ruhrvidéki munkafelvétel körül forog. Valószínűnek tartják, hogy

a német nagyiparosok a német és francia ipar együttműködését ajánlották

és az ajánlat oly messzemenő volt, hogy egyes német vállalatok részvényeit is felajánlották a franciáknak és egyik célja az együttműködésnek az Oroszország gazdasági újjáépítésében való közös részvétel. Vezető francia politikusok azt hangoztatják, hogy Millerand és Poincaré nem helyeslik a francia és német ipari együttműködést.

Német politikai körökben meglepetést keltett Stinnes düsseldorfi ajánlata, mert eddig, valahányszor a német kormány megkísérelte az ipari együttműködést létrehozni, mind annyiszor ő volt az, aki ezt — néha közvetlenül a megvalósítás előtt — elgáncsolta. Stinnes tehát ismét köpönyeget fordított. Ajánlata valószínűleg azzal a törekvéssel van összefüggésben, amely arra irányul, hogy

Németországban a hatalmat magához ragadja.

A francia—német ipar együttműködése Stresemannak már régi terve, amit már a kancellárságának első idejében több beszédében hangoztatott. Stinnes lépését, amelyről a kormány csak a tárgyalások befejezése után értesült, a kancellár nem helyesli és azon a véleményen van, hogy a franciák rosszul járnak, ha Stinnesszel és nem a német kormánnyal állapodnak meg és arra törekednek, hogy Németországban jobboldali kormány jöjjön létre. Stresemann nagyon szeretné, ha alkalma volna Poincaréval tanácskozni és ha ilyen tárgyalásokra sor kerül, úgy azokra Bülow herceg volt kancellárt küldené ki Párisba.

Berlin, okt. 9. A birodalmi gyűlés mai ülésén megindult a vita a kivételes állapot megszüntetéséről. A vita során

felszólalt Stresemann kancellár is.

Annak a reménységének ad kifejezést, hogy a koalíció összetart Franciaországgal szemben. A koalíciós politika az egyedüli reálpolitika, amelyet Németországnak követelni lehet, ha alkotmányos alapon akarunk kormányozni. Ha parlamentáris uton nem lehetünk urai a helyzetnek, számításba kell venni a birodalmi gyűlés felosztatását. A passzív ellentállás abbahagyásával nem szűnik meg a harc a Ruhr vidékért. Folytatni

fogjuk az egyesült német nép nemzeti idealizmusával. Németország mindig azt az álláspontot foglalta el, hogy a passzív ellentállás megszüntetése olyan nagy teljesítmény, hogy azt a másik részről engedményeknek kell követniük, ha nem a jóvátétel kérdésében, hát az elűzöttek, a letartóztatottak és tekintélyünknek a megszállott területen való helyreállítása kérdésében. Amikor arról volt szó, hogy ezen az alapon a passzív ellentállást megszüntetjük, angol részről így intettek: Tegyük meg hamarosan! Kérem önöket, bontakozzanak ki abból az illúzióból, mintha a kormány Anglia jóakarátát eljátszotta volna azzal, hogy a passzív ellentállást megszüntette. Franciaországban megértették, hogy a passzív ellentállás abbahagyása nem jelenti a Ruhrvidékre való betörés és a szerződészegés elismerését.

Meglehet, hogy egyáltalán nem tudunk tárgyalni, vagy pedig olyan feltételeket szabnak, amelyeket német aláírással nem lehet fedezni. Ha azonban önök a világ színe előtt sikra akarnak szállani a német álláspontért, meg kell várniuk azt az időpontot, amikor a német egység a maga teljes kifejtésében a világ előtt áll. Nem osztozom abban a felfogásban, hogy minden körülmények között úgy rendezkedjünk be, hogy minden követelést teljesítsünk, de ha beáll a szerződésnélküli állapot, akkor előbb teremtsék meg önök azt az előfeltételt, hogy erre az időpontra a német nép egységes legyen. (Élénk tetszés.)

Stinnes kihallgatást kért Poincarétól.

Berlinből jelentik: Mint egy bécsi estilap jól informált helyről értesül, Stinnes a francia kormánynak azt a jóvátételi ajánlatot tette, hogy két és fél milliárd aranymárkát hajlandó fizetni, ha a nyolcórás munkaidő megszűnik és parlamenten kívüli bizottság ellenőrzi a német politikát a szövetségesek pénzügyi fenntartása alatt. Kormánykörökben legnagyobb felháborodással tárgyalják Stinnesnek ezt az eljárását, mert senki sem bízta meg azzal, hogy a kormány nevében a franciáknak ajánlatot tegyen.

Mint Párisból jelentik, Stinnes kihallgatást kért Poincarétól.

A király elítéli az egyetemi antiszemita botrányokat.

Jassiból jelentik: A király jassli tartózkodása alkalmából a város bankettet adott, amelyen Bădărau, Meisner és Petrovici volt miniszterek is jelen voltak. A király vacsora végeztével Petrovicihoz fordult:

— Hogy állanak a politikával?

— Felség, én inkább tanárkodom most — válaszolt Petrovici.

— Hol tanárkodik? Hiszen az egyetemek zárva vannak és a profeszor urak semmit sem tesznek, hogy megnyissák kapukat.

Az egyetem rendjét megzavaró eszmék egyesek szerint helyes és jogszerű lehet, de addig míg uralkodó eszmévé nem válik, ránk, keleti kis nemzetekre nézve nagyon káros következményei lehetnek.

APOLLÓmozgószínház

Szerda Csütörtök Péntek

A házasság bilincsei

Társadalmi dráma 5 felvonásban.

Főszerepben: **Enid Benett**, az ismert amerikai filmművész.

Ezt megelőzi:

A szerelmes inas

Rendkívül kacagtató 2 felvonásos vígjáték.

Bádarau közbe szól:

— Ezeknek az eszméknek jogszerűsége nagyon is vitatható és semmi esetre sem engedhető meg olyan eszméknek az egyetemre való bevitele, melyek országunkra kimondhatatlan kárt okoznak.

— Igen — tette hozzá a király. — Az ilyen akcióknak és tettegességeknek meg kell szűnni az egyetemeken.

A király délután megjelent a katonai kaszinóban is, ahol Tănăsescu professzorral beszélgetett az egyetem kérdéséről.

— *Energikus kézre van szükség*, — mondta többek között a király — *hogy a rend végre helyreálljon. Ez a mozgalom nagyon sokat árt az országnak.*

Trockij békét hirdet.

(A „Nagyváradai Napló” berlini tudósítójától.) „King, amerikai szenátor, most tért vissza Moszkvából, ahol hosszabb beszélgetést folytatott Leo Trockijjal, az orosz külpolitika irányítójával is. Trockij a beszélgetés során a következőket mondotta szóról a híresztelésekről, amelyek arról számoltak be, hogy Szovjetország bolsevizálni akarja Németországot.

— Mindenekelőtt békére van szükségünk. Egyetlen katonát sem küldünk a határra, ha nem kényszerítene bennünket erre. Természetesen küzdeni fogunk a német monarchisták ellen, ha ezek uralomra jutva, az ántánttal szövetséget kötnek Szovjetország ellen. Ennek bekövetkezése azonban nem igen valószínű. Egy esetleges polgárháborúban semmi esetre sem fogunk beavatkozni, mivel ez a Németországgal való háborút jelentené, amit mi mindenáron ki akarunk kerülni. Mi nem titkoljuk el szimpátiánkat a német munkássággal szemben, egyek vagyunk a német néppel az imperiálizmus elleni harcban, azonban mindenképpen békét akarunk. A vörös hadsereg a legjobb biztosítéka a békének (?) Szovjetországnak azonban az a célja, hogy a külfölddel kereskedelmi és ipari megállapodásokat létesítsen és koncesszió nyújtásával a külföldet is bevonja a nagy újjáépítési akcióba, amelyről Szovjetország jóléte függ.

BLUM HARISNYAI A LEGJOBBAK!

* A legkényesebb igényeket is kielégíti Rimanóczy-utcán a Royal mellett Kertész Reclam üzletének női- és férfiruha, kosztüm és kabát-szővet, selyem és bélésszövetek, selyem és bélésszövetek.

A nemzeti kisebbségek elleni támadások megfékezése.

A szerb belügyminiszter rendelete.

Jugoszláviában a nemzeti kisebbségeket egyenrangú polgároknak elismerő alkotmányával szemben egyes helyi potentátok és úgynevezett nacionalista szervezetek atrocitásokat követnek el a nemzeti kisebbségekkel szemben. Ezek az atrocitások nem csak azért deprimálják a kisebbségeket, mert igazságtalanul és minden alap nélkül érik őket, hanem főképpen azért, mert tulajdonképpen nem az államhatalom, hanem kis „helyi érdekű” csoportok ének vissza adott helyzetükhöz. Kis szovjetek alakultak a megyékben, városokban, községekben és ezek a szovjetek fittyet hányva a törvényre, kormányra, békeszerződésre, saját kezükkel tapossák lábba a kisebbségekhez tartozó állampolgárok jogait. Így van ez csak nem minden utódállamban, így volt Jugoszláviában is, ahol azonban most a belügyminiszter radikálisan vet véget a helyi szovjetek terrorjának.

Amint szabadkai tudósítónk jelenti, a belügyminiszter a következő rendeletet küldte meg a kisebbségi vidékek főispánjainak:

„Több esetből kifolyólag alkalmam volt tapasztalni, hogy a nacionalista szervezetek egyes tagjai kihívólag viselkednek, olykor tettegességekkel támadnak a kisebbségekhez tartozó állampolgárok ellen.

Ezek eljárásukat azzal indokolják, hogy az említett állampolgárok nem loyálisak és nem megbízhatók.

Az ország alkotmánya és a törvények, továbbá a nemzetközi szerződések teljes és egyenrangú szabadságot biztosítanak minden kisebbséghez tartozó állampolgárnak.

Ennek folytán ezeket a támadásokat nem lehet másnak tekinteni, mint durva erőszaknak és ezek egyetlen jogállamban sem engedhetők meg, annál kevésbé, mert az ilyen eljárás nem alkalmas módszer a nemzeti öntudat felébresztésére.

Ha van nem loyális állampolgár, a rendes és törvényes állami hatóságok vannak hivatva arra, hogy ezekkel szemben a törvény keretén belül eljárjanak, de

Egy magyar tanár tragédiája.

Egy Nagyváradról elszármazott és évek óta a zentai főgimnáziumban működő tanár tragikus haláláról veszünk megdöbbentő hírt szabadkai tudósítónktól. Szabados Gábor zentai főgimnáziumi tanár, akit családi kötelek fűznek Nagyváradhoz és július hónapban két hétig látogatásban is volt itt, mellbelőtte magát. A mentők haldoklóval szállították be a kórházba. Szabados Gábor öngyilkossága nagy feltűnést és részvétet keltett az egész délvidéken. A kitűnő tanárt tanítványai szerették, a szülők megbecsülték és köztiszteltetben állott a város egész lakossága előtt. Az utóbbi hetekben tragikus kétségbeesés vett erőt Szabados tanáron, mert nem tudta elviselni azt a szégyent, ami a tanárak belgrádi vizsgáján érte.

A tanév kezdetén ugyanis mindazoknak a tanároknak, akiknek magyar képesítésük van, vizsgát kellett tenniük a szerb nyelvből és a szerb nemzeti tantárgyakból. Ezen a vizsgán Szabados Gábor megbukott. A negyven év körüli férfi 1913. óta tanára a zentai főgimnáziumnak és most, tíz évi tanárkodás után a bukás szégyenén kívül az a veszedelem is érte, hogy el fogja veszíteni állását, mert a vizsgát nem tudta letenni. A bukott diákok pszichózisra fogta el a tanárt és mint a diákok annyiszor, ő is fegyverhez nyúlt. A tragikus bukáson kívül Szabados ta-

semmi esetre nem járhatnak el velük szemben az említett nacionalista szervezetek felelőtlen tagjai.

Elrendelem ennél fogva valamennyi a rendelt hatóságoknak, hogy ezeket a támadásokat semmiesetre se tűrjék el, de ha ez mégis megtörténne,

a tettesekkel szemben azonnal és a törvény szigorával járjanak el,

minthogy a nacionalista szervezetek tagjai fegyveres adatként kizárólag csak legális úton vehetnek el, de

semmi esetre sem terrorral

és a törvény által meg nem engedett módok

Olyan kifogásokat, hogy adott esetben a tettesek nem nyomozhatók ki, olybá tekintem, mint a hivatalos kötelesség tudatos elmulasztását

az eljárásra hivatott közegek részéről és így az ilyen közegeket a megfelelő rendőri és igazgatási szolgálat ellátására alkalmatlannak fogom tekinteni és ezekkel szemben minden tekintet nélkül a törvény teljes szigorával fogok eljárni.

Hasonló módon járok el valamennyi városi, kerületi, megyei és tartományi főnökökkel szemben, ha megengedik, hogy területükön az állam és az állam egysége elleni üzelmek folyjanak és elrendelem, hogy az ilyen üzelmeket folytató személyek ellen büncselekmény esetén azonnal és szigorúan a törvények szerint járjanak el, mert ha a rendőrközeg úgy az egyik, mint a másik esetben lelkiismeretesen, energikusan és szigorúan a törvény utasításai szerint járnak el, megszűnnek azok az okok is, amelyek az erőszakos támadásokat okozzák és az állam érdekei is megvédettek a fölforgató elemekkel szemben.

Jugoszlávia tehát megtette az első követhető lépést a kisebbségekkel szemben követendő helyes politika felé, mert így, egy rendelettel adott ki, mely nem ostromozza, hanem megvédelmezi a más nemzetiségű polgárokat.

nért szerencsétlen családi élete is kétségbeesette Első felesége öngyilkos kézzel oltotta életét. A fiatalasszonyon, miközben gyermekét fürdette, hirtelen elmezsavar tört ki, felrohant a ház padlására és ott felakasztotta magát. Nemrégiben másodszor is megnősült, de felesége mintegy három héttel ezelőtt váratlanul elhagyta. Ez a család egybeesett a vizsgával bizonyos, hogy ez az esemény hozzájárult ahhoz, hogy a zaklatott életű tanár nem tudott megfelelni a vizsgán és így bukott. A bukással tetézett szerencsétlenség érte meg benne az öngyilkosság gondolatát.

INGYEN

kap egy üvegseparfümöt, aki 3 kg. Schicht-szarvas szappant vásárol! :: Kapható minden üzletben. ::

Őszi vásár!

Óriási választék női kabát- és kosztüm kelmékben. Kabát-pleüchök, férfi divat-szővetek Szolid árak! **Barna Jenő** Str. Reg. Ferd. Telefon 2-41.

A magyar külügyminiszter a genfi tárgyalásokról.

Budapestről jelenti tudósítónk: *Daruváry Géza* külügyminiszter, aki csak most érkezett vissza Budapestre a genfi tárgyalásokról, a Magyar Távirati Iroda munkatársának a többi között a következőket mondotta:

— A magam részéről kifejezést óhajtok adni össze megelégedésemnek afölött, hogy azok a megállapodások, amelyekre Genfben a szomszéd államok képviselőivel jutunk sikerült, határozott és kifejezett haladást jelennek abban az irányban, amelyet a magyar kormány kezdettől fogva követett, amidőn állandóan arra törekedett, hogy a szomszédainkkal való viszonyt a függő és megoldatlan kérdések rendezése által töle telhetőleg megjavítsa. Különösen Benes külügyminiszterrel részletesen megvitattuk azokat a kérdéseket, amelyek a két állam között még üggyében vannak és megállapodtunk azokban az elvekben, amelyek szerint ezek mindkét fél számára elfogadható módon megoldhatók lennének. Ide tartoznak, mint ismeretes, azok a megállapodások, amelyek a kereskedelmi szerződések ratifikálásáról, határcsúcsok elkerülése céljából teendő intézkedésekről, a vízumok megkönnyítéséről,

az állampolgárság és az illetékesség kérdéséről, a levéltárak és alapítványok fejlesztéséről és végül pénzügyi, jogi és más olyan természetű kérdések megoldásáról szólnak, amelyek a korrekt szomszédi viszony kialakulását megnehezíthetnék. Hasonlóképpen megállapodásra jutottunk *Nincsics* külügyminiszter uralmát, hogy tárgyalásokat kezdjünk a két állam közötti függő kérdésekben. Románia képviselője szintén elfogadta javaslatainkat, hogy a még nem rendezett kérdésekben, nevezetesen a kereskedelmi, pénzügyi és jogsegélyre vonatkozó kérdésekben tárgyalásokat kezdjünk. A kölcsön ügyében csak azt akarom megjegyezni, hogy annak lebonyolítására a kidolgozott terv első pontja meg is valósult, amennyiben a nemzetek szövetségének titkársága és pénzügyi bizottsága a jóvátételi bizottságnak arra vonatkozó felszólítását, hogy Magyarország pénzügyi helyreállítására irán, uő munkálataiban résztvegyenek, kézhez vették. A genfi megbeszélések értelmében várható, hogy a nemzetek szövetségének pénzügyi tanácsa e hó folyamán kiküld egy bizottságot, melynek feladata lesz a kölcsönrel kapcsolatos pénzügyi szanálási tervet kidolgozni.

Gömbös Gyula megindokolta az egységes pártból való kilépését.

Vasárnap Abádszalókon Gömbös Gyula politikai beszámolóját tartotta, amelynek kezdetében megokolta, hogy miért lépett ki az egységes pártból és miért ment ellenzékkbe. A beszámolóra lekísérték *Eckhardt Tibor*, *Zsilinszky Endre*, *Kiss Menyhért* és még több fájvédő. Délután 11 órára volt hírdetve a gyűlés, tíz órakor azonban a választók előértekezletet tartottak, hogy előkészítsék a beszámoló zavartalan lefolyását. A gyűlés előtti napon az egységes párt elnöke ugyanis úgy nyilatkozott, hogy inkább elmegy a határba, de ő nem fogadja Gömböset. Az előértekezleten, mikor arról volt szó, hogy Gömbös miért lépett ki az egységes pártból, *Kiss Kálmán* pártelnök közbeavatkozott:

— Miért hagyta ott *Bethlent* Gömbös? Miért hagyta ott pártját? Három évig jó volt, most egyszerre rossz, amit *Bethlen* csinál?

Egy másik felszólaló azt fejtette ki, hogy Gömbösnek meg kellett volna előbb kérdeznie választóit, hogy mit szólnak a kilépéshez és csak azután dönteni. Végül is felállt *Felber Pál*, a „Szózat” főtisztviselője, aki meggyőzte a jelenlevőket arról, hogy meg kell hallgatni Gömbös Gyulát. Gömbös Gyulának és a vele utazó képviselőknek az előértekezletről nem volt tudomásuk.

Tizenegy órakor kezdődött meg a népgyűlés. A pártelnök üdvözlő szavai után Gömbös Gyula szólalt fel és a többek között a következőket mondotta:

— Amikor először jöttem ide, egységet hirdettem a legösszintébb formában, abból indulva ki, hogy az ország nehéz, súlyos helyzetében a régi időkbeli származó társadalmi és osztályellentétek igen káros hatással vannak a nemzet életére és ma is azt tartom, hogy a magyar életet a fái egység jel-szava mellett kell megteremteni. Hogy én és barátaim a jelenlegi kormánnyal szemben állást foglaltunk, ezt azért tettük, mert arról győződünk meg, hogy ez a politika sem keresztény, sem nem agrár, vissza akar térni a régi alapokra, azt a politikát akarja gyakorolni, amely egyszer már ugyiszólván sirba döntötte a nemzetet. Azért fordultam

szembe a kormánnyal, mert azt láttam, hogy a választások előtt másként beszélt, mint ahogy cselekszik. Szembefordultunk a magyar kormánnyal, amelynek talán legerősebb támaszai voltunk, azért, mert azt látjuk, hogy a magyar nép gazdasági helyzetén lényegesen nem változtattak. A pesti bankokat nyomtatott bankokkal táplálják és a pénzárdat nem a magyar nép, hanem egy pár pesti bankár érdekében történik és nem a többtermelés fejlesztése érdekében. Kijelentem hogy eszünk ágában sincs olyan politikát követni, amely a mai reális viszonytal nem számol és fejjel megy neki a falnak. A magyar külpolitikának alapja a jó magyar belpolitika. Meg kell teremteni a belső békét, ki kell fejleszteni a magyar földben rejlő erőket olyan termő-erővé, amely a magyar nép boldogulását eredményezi. Nemcsak kifelé kell nézni, hanem befelé is, mert ha úgy teszünk, mint a németek, akkor nálunk is az történik, hogy lassankint visszajönnek a liberálisok és szociáldemokraták, aminek azután polgárháború lesz a vége. Üdvözljük a külföldi kölcsön gondolatát: akkor, ha az azt jelenti, hogy az ántánt segíteni akar rajtunk.

— Akarjuk, hogy az ántánt segítő kézzel jöjjön hozzánk, de nem akarjuk, hogy olyan ellenőrző bizottságot küldjön, amelynek beleszólása legyen a magyar politika alakulásába. Magunkon is tudnánk segíteni, mert kérdem, nem lehetne-e jobban megfogni a vagyonoikat, különösen a siber-vagyonoikat, hiszen összesen hatszázmillió aranykoronáról van szó, amelynek sokkal több volt békebeli költségvetésünk. A gazdákat fel kellene szólítani, hogy adják ide buzáterményeiket és ők legyenek a lefolytatandó pénzügyi tranzakció révén a Jegybank részesei. Uj jegybanknak az alapításába, amelyet a pesti urak jegyeznek, nem mehetünk bele.

A mai nehéz időkben a népnek olyan férfiakra van szüksége, akik nem félnek eszméikért szenvedni, nem félnek sem börtöntől, sem bilincsektől, hanem igazuk tudatában mennek azon az uton, amelyen a magyar földet remélik.

Vitéz *Kemény Simon*, az abádszalóki érdekes magyarok elnöke tartott ezután lelke-

sítő beszédet, amikor azonban a bizalomnyilvánításra került a sor, a választóközönség csendben maradt.

Végül még *Gömbös Gyula* zárószavaiban azt mondotta, hogy széttépte a kétkezes fát, nem nézett többé barátokra, széttépte a barátság szálait, mert az volt a meggyőződése, hogy nemzetéért harcolnia kell. Nem tudta teljes odaadással követni a kormányt. Lehet bár, hogy jó a szándékuk, a meggyőződésük, a meggyőződésük, de a történelem nem nézi a szándékokat, hanem azt, hogy ki mit cselekszik és hogy milyen maradandót teremtett.

Vaiszlovich Emilt letartóztatták Kolozsváron.

Az elmúlt napok szenzációja volt Nagyváradon, hogy *Vaiszlovich Emilt*, a Park-szálloda tulajdonosát, egy nem régiben lezajlott szállodai incidensből kifolyólag a nagyváradai téparancsnokság Kolozsvárra kísértette, ahol előzetes letartóztatásba helyezték.

Beszámoltunk annak idején arról a konfliktusról, amely a Park-szálloda előcsarnokában robbant ki *Petrescu kapitány* és *Vaiszlovich Emil* között egy, az éjszakai portással lefolytatott vita eredményeképpen. Ez az incidens volt előzménye *Vaiszlovich Emil* Kolozsvárra kísérésének.

Vaiszlovich Emil most a honvéd utcai katonai fogda lakója és ügyvédje, dr. *Román Valér* mindent elkövet, hogy védencét szabadlábra helyezze. Valóságos jogi vita támadt dr. *Román Valér* és a vád képviselője között az illetékesség felett. A védő ugyanis hangsúlyozta a katonai hadbíróóság illetékességét és azzal érvelt, hogy ebben az ügyben csak polgári bíróság dönthet.

Vaiszlovich különben megváltoztatta első elhatározását és úgy intézkedett, hogy szállodáját távollétében továbbra is vezesse. *Gyapai László* portás, aki körül az incidens történt, tegnap ment át Kolozsvárra, ahol kihallgatták.

Ujab vádak.

Lapzártakor telefonálta kolozsvári tudósítónk: *Gyapai László* portással jegyzőkönyvet vettek fel, azután elengedték. *Vaiszlovich Emil* kihallgatását tegnap a késő esti órákig folytatta *Vladescu* ezredes hadbíró és kihallgatták régebbi incidensekre vonatkozólag is.

A szentjohbi egyházi birtokok ügye az agrárbizottság előtt.

A megyei agrárbizottság tegnap tárgyalta *Radulescu Péter* táblabíró elnöklésével a szentjohbi katolikus és református egyházi birtokok felebbezési ügyét. A katolikus egyház 100 holdas birtokát a székelyhidi járásbíróóság annak idején teljes egészében meghagyta. A határozat ellen az agrárfelügyelő felebbezett és a megyei bizottság, mint holtkézi birtokot az egész 100 holdat kisajátította. Ugyanígy járt a református eklézsiá is, melynek 58 holdas birtokát hagyta meg a járásbíróóság és a megyei bizottság tegnap az egészet elvette.

A két egyház azonban az agrártörvény értelmében nem veszt el teljesen birtokait, mert más címen visszakapják.

A megyei bizottság elutasította *Gombos Ferenc* érkeserői birtokos felebbezését, aki-nek a járási bizottság 62 hold földjét vette el. Az elutasító határozat indoka az, hogy a birtok 50 év óta bérbe van adva.

RENAISSANCE

S. A. Áruháza

Rákóczi-ut 2. sz. (Bazár-épület)

Szőnyegekben nagy választék! Versenyen kívüli árak!

Értesítjük tisztelt vevőinket, hogy az őszi szezon összes újdonságai az eddig is elismert mélyen leszállított árban kerülnek eladásra.

Nagy Endre Nagyváradon.

A régi, országhódító tehetségeket érlelő Nagyvárad szép emlékei elevenedtek fel, hogy hosszú idő után a dicsőség messzi stációiról hazajött tegnap Nagyváradra Nagy Endre. Hazajött, mert Várad mindig a magáénak vallotta és mikor a budapesti nagy kulturális igényű közönség rajongó lelkesedéssel ünnepelte a Modern színpad színparkozó szellemű konferenciáját, az ünneplők sorában mindig ott büszkélkedtek, kérkedtek a váradiak, hogy a Körös-parti Párisból indult Nagy Endre hódító útjára ép úgy, mint Krudy Gyula, Ady Endre, Bíró Lajos, Juhász Gyula, Dutka Akos, Ernő Tamás és a többi uttoró, bálványromboló.

És hogy Nagy Endre legfényesebb sikerei idején is mindig váradinak vallotta magát, azt ez az írása dokumentálja meg hatóan:

Budapesttől — Nagyváradig.

Valamikor régen — már husz éve — éppen megfordított volt végnyaim utirány. Husz évvel ezelőtt (milyen régen volt. Tegnap.) Nagyváradról Budapest felé merengtek a vágyak.

Akkor úgy éreztem, hogy szűk nekem a Bazar-szoros, azóta pedig én egy ujjnyit sem lettem szélesebb és a Bazar-szorost kiszélesítették. Most felesleges ábrándos betegségből lábadozva, azt hiszem, hogy lötyögne rajtam a ruha, amiről husz évvel ezelőtt azt hittem, hogy nem férek beléje.

Aztán rájöttem, hogy vannak városok, amelyek mellett Budapest is csak Dunaparti Páris és minél nagyobb a város, annál nagyobb vadonban él az ember. Az ember jobban elborozgathat egy literes üvegből, mintha egy kétszáz hektoliteres boros hordóba beledobják.

Ennek az újságnak szerkesztője (barátomnak nevezném, de nem merem, hisz nemrég még principálisom volt), úgy vélte jónak, hogy írjak valamit a kabarémról, a konferenciáról szerepemről. Hát hiszen ez bizonyára hasznos nekem, hátha a kecségető leírás után kedve szottyán a nagyvárad embernek, hogy nemcsak mostani vendégszerplésem idején, hanem Pestre jöve is, benézzen hozzám és meghallgasson.

De üzlet ide, üzlet oda, amikor eljön a pillanat, hogy a pódiumra kell lépnem és várad emberét veszek észre a nézőtérben, egyszerre elszibbaszt a szégyellős ssemérem. Ifjúságom tanuját látom benne, aki talán mellettem állott, amikor a Körös partján alkonyatkor, nyugat felé nézegettem. Arra a nap lenyugszik, a pirosság. Valamikor ott volt az én arcomon is, de lekopott azóta.

Lenézek a pódiumról és ha várad emberét látok, némán megkérdezi tőle a tekintetem:

— Emlékszel arra a kócos haju rajongóra?

És ha tapsolnak és hajlonganom kell rá, a tekintetem mentegetődzve mondja neki:

— Hát mit csináljak? Én nem tehetek róla. Husz évvel ezelőtt ugyanezt csináltam Nagyváradon, a kávéházban, a korzón, társas körökben... De az emberek csak ilyenek maradnak. A pódiumot el nem engedik. Megkövetelik, hogy ráálljon az ember és hajlongjon:

És e mentegetődzés után egy másik tekintetem megteszi a szent fogadalmat.

— Sebaj! Visszakerülök én még egyszer, kimegyek a kedvenc helyemre, oda a körös-

parti füzesbe, leülök szépen a csintalan víz parjára és fogadom, hogy ki nem nyitom többé a számat. Én leszek a legszeretetre méltóbb konferenszié a világon: néma leszek.

Nagy Endre.

A Bonbonniére színpadja és nézőtere a mélyenlátó szellemesség mezében pomázó művészet és hódító kultúra ünnepi csarnokává alakult át tegnap, hogy ott hallottuk újra Nagy Endrét, akit ujjongó örömmel üdvözltek a váradiak.

Hogy megjött, első útja a régi műhelybe hozta, ahol régi újságíró és fegyvertársai körében. Így számolt be határátlépési izgalmairól:

— Rettenetes izgatottan közeledtem Várad felé, ugyanazon izgalommal, amit keveset utazó ember mindig érez, amikor idegen országok határán vámvizsgálaton kell átesnie. Püspökiben beteltek bennünket, utasokat kis várószobába. A másik szobában vizsgálgatták utlevelünket. Vártuk, hogy majd visszakapjuk. A többiekén látszott, hogy gyakorlottabb utazók voltak, akik nyugodtan cigarettáztak, pénzeket váltogattak, menetrendi adatokat gyűjtögettek, én azonban csak álltam ott mereven, mint egy delikvens, aki az ítéletét várja.

— Egyszerre egy román katona az oldalszobából kiszólt:

„Nagy Endre“.

Összerázkódtam. Az utasok csendes részvétellel néztek rám. Ez nem jó, mikor ilyen tömeges eljárásnál valakit külön konszideráció tárgyává tesznek és főként nem jó, ha az a valaki pont én vagyok.

— A legrosszabbra, — tehát arra, hogy nem látom meg Nagyváradomat, — elszántan bementem a másik szobába. Ott egy vámhivatalnok várt. Megálltam előtte igazam tudatában, abban a szent tudatban, hogy zsebemben, sem bélés alatt, sem cipőtapamban német márkát (amitől itt különösképpen irtóznak, majdnem annyira, mint maguk a németek) nem rejtgetek ilyen hősi elkészültséggel vártam a sors döntését. A vámhivatalnok megszólalt bihari kiejtéssel:

„Jó uram, lenne szives, adna egy autogrammot.“

— Az autogrammot megadtam, utána utlevelemet rögtön megkaptam.

— Pontosan ez határátlépésem izgalmainak története.

Polgári szövetség a bolsevizmus és a kapitalizmus ellen.

Budapest, okt. 9. A múlt héten tartották meg Bernben a középosztálybeliek nemzetközi kongresszusát. A kongresszuson tizen-nyolc állam küldöttei jelentek meg, mintegy nyolcvan.

A magyar kiküldöttek most érkeztek vissza Svájcba. Bittner János, a küldöttség tagja, a kongresszus lefolyásáról és az ottani tárgyalásokról a következőket mondotta:

— A kongresszus három napig tartott. Ez tulajdonképpen csak előértekezlete volt a jövő esztendőben ugyancsak Bernben tartandó nemzetközi középosztály kongresszusának. A kongresszuson megállapították a Nemzetközi Középosztálybeliek Szövetségének alapszabályait és azokat az irányelveket, amelyek érdekében ez a szövetség megalakult. A szövetség főcélja, hogy tömörítse a különböző országok középosztálybeli tagjait, egyrészt a bolsevizmus ellen, másrészt pedig a középosztály létérdekét fenyegető nagytőke ellen.

Elhatározták a kongresszuson, hogy a középosztály érdekeinek megvédésére nemzetközi szövetséget alkotnak. A szövetségnek

minden országban fiókszervezete lesz, amely bekapcsolódik a Bernben székelő nemzetközi szervezetbe.

Kontárok munkája okozta a Beöthy Ödön-utcai tüzkatasztrófát.

A polgármester vizsgálatot indított. — A villamosmű igazgatójának nyilatkozata.

A szombat éjszakai tüzkatasztrófa föltámaszt még mindig nem tértek napirendre a Beöthy Ödön-utca lakói. Nem tértek napirendre, de nem is feledhették el egykönnyen, hiszen egy közülük való kismember életével fizett az önfeláldozó bátorságáért és ugyancsak mindegyikük által ismert kereskedő vagyonuk kaja pusztult el a tűzben.

Tegnap számunkban beszámoltunk a katasztrófa részleteiről. Hogyan ölte meg a villamos áram Ritter Jenőt, mikor bátorul határozással az életveszélyben forgó lakosok beliek segítségére sietett. Hogyan riadt ki az egész környék éjszakai álmából és rettenet félelemmel várta, nem harapózik-e a tűz szomszédos benzinraktárig, ami ha meggyújt volna, a legszörnyűbb katasztrófa állna előtérbe. Talán az egész utcáról, sőt városrész is romokban lenne már. A Leonida-benzinraktára beékelve áll a házak között állandó rémeként a minden pillanatban előfordulhatóságot veszedelemnek.

A Beöthy Ödön-utca lakói különösen tegnap délelőtt küldöttségileg keresték feldolgozó Bucico Coriolan polgármestert, akinek kezébe adták a hatalmas benzinraktár közelsége miatt fennálló veszedelmes helyzetet és kérésükkel annak orvoslását. A polgármester

megígérte, hogy haladéktalanul megvizsgálja az ügyet és intézkedni fog a Beöthy Ödön-utcai lakók megnyugtatója.

Ugyancsak elrendelte a polgármester, hogy a városi villamosmű folytassa le a vizsgálatot, milyen szerepe volt a villamos áramnak a tüzesetnél és a vizsgálat eredményéről jelentést kér.

A villamosmű igazgatójának nyilatkozata.

Egyébként a Beöthy Ödön-utcai tüz és Ritter József tragikus halála ügyében a villamosmű már be is vezette a vizsgálatot, amelynek eredményéről Bazilli Mihály, a villamosmű igazgatója a következőkben formálta munkatársunkat:

— A tűz rohamosan terjedt és így, természetesen is sietett a villamosmű szerelői, mikor ő már a kikapcsolást eszközölte az vezetéken a szigetelés részben elégtelensége ilyen formán a függő lámpatest révén szerencsétlen intenzív érintkezésbe került a 150 voltos áramkörrel. Súlyosította a helyzetet az a körülmény és főként az is volt, hogy baleset közvetlen oka, hogy

valamelyes szakavatlan egyének úgy csatlakozott a villamosmű, mint a magán szakszervezetek megkerülésével az előírt 60 amperes biztosító dugók helyett ólom és rézdrótokat alkalmaztak.

Nagyon közel fekvő az a feltevés is, hogy a szakavatlan személyek kontár munkájából előállott rövidzárlat volt a tűz közvetlen oka.

— Ami a villamosmű ellen felhozott vádat illeti, hogy a lakásban ipari áram volt bevezetve, egyenesen nevetséges és ráérő képtelenség, mert hiszen a primer-áram igazán elég volt a teljes vezetéket.

* Olvasóinknak a legösszefoglalóbban mondhatjuk, hogy RAGLAN télikabát és öltöny-ruha szövet szükségletét SZÉKELY posztóárúházaiban, Ávrám J.-utca 5. szám alatt szerezték meg, mely cég keiméi megbízható minőségűek és szolid olcsó árai köztudomásuk.

Oriási áresés női kalapokban
Mielőtt kalapot vásárol, keresse fel a

KLEIN SIMON céget
Str. Josif Vulcan (Nagy Sándor-u. 1.) ahol állami, városi és megyei tisztviselők a kirakati árból 10 százalék kedvezményben részesülnek.

Fölhívom a hölgyek és masamondók figyelmét, hogy a Klein-Simon kalapgyár 3 nap alatt a legszörnyűbb és legdivatosabb formákra alakít

HIREK

* A prefektus és az alispán Nagyszalontán. Dr. Hodor Viktor prefektus és Tímeleán Dezső alispán tegnap reggel Nagyszalontára utaztak, ahol a szokásos hivatali vizálatokat tartják meg.

* Változások lesznek a szenátus és kamara elnökségében. Bukarestből jelenti a Rador: A parlament két házának elnökségében a kormány intencióinak megfelelően változások lesznek. Ferechidet és Orleanut újól meg fogják választani, azonban az elnökség többi tagjainak megválasztását telje a többségi pártra fogják bízni. A kormány szabad kezét biztosít e kérdésben a bit tagjainak.

* Folyik a kereskedők külföldi tartozásainak rendezése. Bukarestből jelenti a Rador: Ma délelőtt a Banca Nationala helyiségében értekezlet volt a kereskedők külföldi tartozásainak ügyében. Az értekezleten Omulu, a Banca Nationala kormányzója elnökletével és résztvettek azon bizottsági tagok, akik ebben az ügyben külföldön tárgyalásokat folytattak. Az ülésen beszámoltak az eddigi tárgyalások eredményéről. A külföldi elnöke, hogy szükséges a kérdés rendezése, azonban a manchesteri egyezmény bizonyos módosítását kívánják. A tárgyalások folyamán a váci hitelezőket teljesen meggyőzték és került is a meggyőzést létrehozni, amely a fizikálás után életbe is lép. Angliával a tárgyalások kedvező mederben tovább folynak.

* Házasság. Adorján Annus és Herskó Andor házasságot kötöttek.

* Villamos égők új árai. Az ipartestület villanyszerelő iparos szakosztálya utolsó ülésében úgy határozott, hogy tekintettel a villanyszerelési árak emelkedésére, a magas adózás és ujabban felemel lakbérékre, a villanyszerelési árakat egységesen a következő árakra fogják forgalomba hozni: Körtealakú 50-ig 40 leu, matt 42, gömbalakú 46, matt 48, gyertyalakú 48, matt 50, tangóalakú 48, matt 50. Félvattos égők: 25-ös 55, 40-es 64, matt 66, 60-as 76, matt 75-ös 87, matt 89, 100-as 115, matt 117, 120-es 187, 200-as 249, 300-as 357, 500-as 750-es 594, 1000-es 690 leu. Tisztelettel Villanyszerelők Szakosztályának Elnöksége.

* Kiskereskedők választmányi ülése. Ma, folyó hó 10-én délután 3 órakor a Kiskereskedelmi Csarnokban a kiskereskedők szakosztályának záróra rendezése és több fontos ügyesületi ügyek napirenddel választmányi ülést tart, kérjük a tagokat saját érdekükben megjelenni. Az elnökség.

* Az áruvédjegyek kicserélési határidejének meghosszabbítása. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara az iparügyi minisztérium 47625. sz. leirata folytán tudomást hozza az érdeklőségeknek, hogy a régi áruvédjegyek kicserélésének határidejét a minisztérium újabb három hónappal, 1924 január 1-ig meghosszabbította. Barbu Romulusz sk. főtitkár.

* Új hivatalos órák a rendőrségen. A nagyváradai rendőrprefekturán Catana Aurél rendőrprefektus intézkedése folytán megszűnik a délutáni hivatalos órák és ezután a rendőrprefektura összes ügyosztályain reggel 8 órától délután fél kettőig lesznek a hivatalos órák.

* A protestáns nőegylet felhívása. A nagyváradai Protestáns Jótékony Egyesület a jövő október hó 31-ik napján az árvaház megnyitására egyelőre 8-10 olyan protestáns vallású 6-12 éves korban levő fiút fogad el, aki vagy teljes, vagy fél árva. A

hadiárva hasonló előnyben részesül. Felhívjuk Nagyvárad és Biharvármegye területén lakó érdeklőt gyámokat, hogy ha ilyen árvát felvétetni óhajtanak, a gyermek születési és egészségi állapotát igazoló hatósági orvosi bizonyítvánnyal főlserelt kérvényüket legkésőbb a hó 20. napjáig az egyesület elnökségénél Nagyvárad Petru Maior (Ör utca 1. sz.) nyújtják be. Elnökség.

* Folynak a kezelői vizsgák. A nagyváradai ítélőtáblán hétfőn kezdődtek meg az igazságügyi hivatalokban működő napidíjasok kezelői vizsgái. A vizsgákat — amelyeken Filidán Emil főügyész elnököl — egy öt hétig tartó kurzus előzte meg, amelynek előadói dr. Ille Andor táblai tanácselnök, dr. Sourea Valér vezetőügyész, dr. Aliquander Kálmán táblai titkár és Ponoran táblai iroda főigazgató voltak. A nagyváradai körzetből huszonnégyen jelentkeztek, akik közül ötven nagyváradiak a többiek vidékről valók. A kezelői vizsgák folynak, tegnap tizenketten vizsgáztak le sikeresen és ezek már nem mint napidíjasok, hanem mint kezelők működnek tovább.

* Vendéglősök, kávéosok, cukrászok és italmérők figyelmébe! Felhívjuk a szindikátus tagjait, hogy a hatóságilag hitelesített árlapokat délután 5-7 óra között a Rimanóczy-szálloda irodájában okvetlenül váltsák ki, mert akinél a megtartandó ellenőrzés alkalmával a hatósági árlap kifüggesztve nem lesz, szigorúan meg lesz büntetve. Az elnökség.

* Kedvezményes tűzifa az iparosoknak. Felhívjuk az Ipartestület tagjai figyelmét arra, hogy tűzifaszükségletüket az Ipartestület útján rendeljék meg, mert amellet, hogy a fát kedvezményes árban kapják, a megrendelés után az iparos menház is támogatásban részesül. Tisztelettel az Ipartestület elnöksége.

* A bukorványi gyilkosok — mint tanuk. Megirtuk néhány nappal ezelőtt, hogy a nagyváradai törvényszék első büntetőtanácsa Szöllőssy Gyula táblabíró elnöke alatt október 10-én, tehát ma kezd meg a bukorványi rablógyilkosság bűnperének tárgyalását. Ismeretes, hogy Bukorvány község görög keleti lelkészét milyen borzalmas körülmények között gyilkolták meg és rabolták ki. A gyilkosok közül három cigányt nem sokkal a büntény elkövetése után elfogtak és felettük már ítélezett a büntető igazságszolgáltatás. A múlt év telén azután sikerült a még szökésben levő tettestársakat is letartóztatni. Ezeknek az ügyet tárgyalja ma a törvényszék. A tárgyalásra tegnap Nagyváradra kísérték a már elítelt gyilkosokat is, akik a nagyenyedi fegyházban töltik büntetésüket. A mai tárgyaláson tanuként fogják őket kihallgatni.

* Vasuti baleset. Bukarestből jelenti a Rador: A jassii gyorsvonatot ma Crasna állomásnál baleset érte. Ugyanis az egyik elsőosztályú kocsii tengelygyuladás következtében kisiklott. A kisiklásnak nem volt különösebb következménye és a vonat négy órai késéssel folytatta útját.

* A Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókja tudomására hozza az érdeklőt nagy- és kiskereskedőknek és cukorfeldolgozó vállalatoknak, hogy az Oficiul de vanzare al zaharului bucuresti képviselőlet Oradea-Mare és Biharvármegye területén való cukoreladásra megkapta. Az intézet cukorosztálya Regina Mária (Bémer-tér) helyiségében készséggel áll felvilágosításokkal az érdekeltek rendelkezésére.

* A Népkonyha céljaira Boros Magda 100, Mózes Béláné 25 leut adományoztak, mely adományokért halás köszönetet mond az elnökség.

* Holnap zárul a felsőbányai kiállítás. Az erdélyi magyar piktura négy kiváló reprezentánsa Littleczky Endre, Nagy Oszkár, Pirck János és L. Krausz Ilona holnap este zárják nagysikerű tárlatukat. A kiállított képek a fejlett erdélyi magyar festőművészet hírnevét öregbítették és igen sok nézőt vonzottak a Simon-féle műkereskedésbe. Az utolsó két napon tömeges képvásárlás várható, mert sok gyűjtő foglalt le magának az értékes vásznak közül több darabot.

* Szabómunkások és borbélymunkások figyelmébe. Rendkívüli okok miatt ma, szerdán, 10-én este 7 órakor lesz megtartva a taggyűlés. Pontos megjelenés kötelező. — A Vezetőség.

* Részeg volt egy vonat egész személyzete. Bukarestből jelenti a Rador: A tiginai állomás katonai parancsnoka letartóztatta a kisenev-galatzi személyvonat egész kísérszemélyzetét, a mozdonyvezető kivételével, mivel az egész személyzet részeg volt. A vonatot más személyzet vitte tovább.

* Halálos szomjuság. A barátkai csendőrség tegnap jelentést tett a nagyváradai ügyészségnek, hogy Loskovics Illés 28 éves balnaca községbeli földmives mérgezési tünetek között hirtelen meghalt. Megállapították, hogy Loskovics hétfőn reggel szomját akarván oltani, ivott a Bulz patakából. A víz fertőzött volt és a fiatal legény rosszul lett tőle. Otthon ápolás alá vették, de segíteni nem lehetett rajta, halálával fizette meg a szomjuságot.

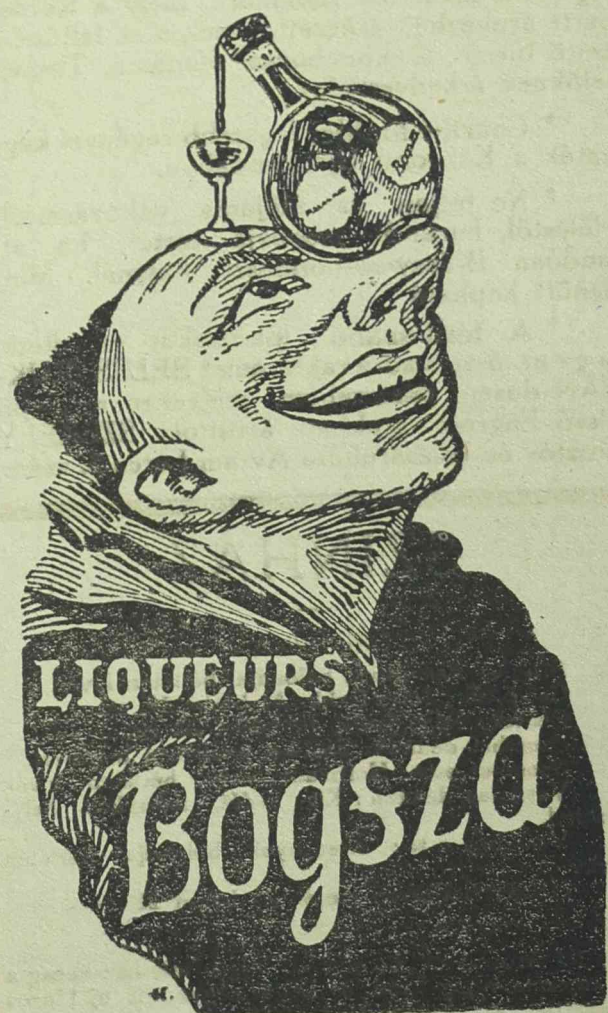
Női, leányka és gyermek háziruhákat

Baba-kelengyékét

izlésesen és jutányos árban készít

D. KATZ ELLA

Str. Baross 7., I. emelet.

Fest!

Tisztit!

Mos!

A kolozsvári „Kristály”

Nagyváradai képviselő: **HEGEDÜS ÁRMIN**
férfi és női divatruházata
Reg. Ferd. (Rákóczi-ut) 4.

Fonalfestés

Főzörmefestés

Imperiál likör, rum, cognac a vezető márk

Központi Ujságiroda
Oradea-Mare, Rákóczi-ut 1

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára 2 lei, a legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei.

HÁZASSÁG

Házasság céljából megismerkedni óhajtok izraelita urileány, lehetőleg özvegy emberrel, ki kellő intelligenciája mellett biztos existenciával rendelkezik. Levelek „Tour-Dame” jelíggel a kiadóba kéretnek. 3844

Fiatalkorú nő, kinek 2 szobás berendezett lakása van, férjhez menne 30 éven felüli intelligens férfihez. Leveleket „Sors-úldözöt” jelíggel a Központi Ujságirodába kér. 3844

LEVELEZÉS.

Szellemiekben bővelkedő csinos, független ur hölgy idősebb, de nem vén ember, urral óhajtok megismerkedni, ki őt némileg segítené. Csakis lelkileg is finomabb urak irjanak „Csiga biga” jelíggel a kiadóba. 3843

Bőkezű támogatója lennék kimondottan független ur hölgynek, kit Váradon tartózkodásom alatt színházi partnerem lenne. „Művelt paraszt” jelíggel leveleket a kiadóhivatal továbbít. 3842

„Bo dog otthon” jelíggel levél van a kiadóban.

„Művelt paraszt” jelíggel levél van a kiadóban. 5839

Adás-Vétel

Keresek megvételre üzlethez való jókarban levő kávédarálót. Cim a kiadóhivatalban.

Sürgősen eladó Páris-utca 16. számú ház. Értekezni Zemplényi fodrászüzletben Piata Unirii Sz. László-tér) 7. 3506

Trafikszükségleti cikkek legolcsóbban kaphatók Rákóczi Gyulánál Nic. Jorga (Zöldfa) 19. 5840

Valódi perzsa függöny, egy szárnnyal eladó olcsó áron. Cim a kiadóban.

Állást nyor

Cipőkereskedőség a katonai szolgálatról lehetőleg mentes, jó szakember és kirakatrendező, aki a román nyelvet bírja, állás betöltése céljából fényképpel ellátott ajánlattal pályázni hivatik fel. Gerő Izsó Timisoara. 5828

Ügyes kifizető fiú felvétetik a „Központi Ujságirodában”.

Jó szobaleányt keresek azonnali belépésre jó fizetéssel. — Cim Központi Ujságirodát

Ügyes szobaleányt keresünk Ullmann Sándorné Nagypiac-tér 11.

Kifizető fiú lehetőleg román vagy németül beszélő, jó fizetéssel felvétetik. Carol Neumann, Parcul Traian No. 1.

KÜLÖNFÉLE

Varrónő házakhoz ajánlkozik, esetleg közeli vidékre is elmegy. Cim a kiadóban.

Masszirozónő ajánlkozik szanatóriumi gyakorlati Cim Központi Ujságirodát.

Ondolálni tudó fodrásznő házakhoz ajánlkozik. Cimeket kérem a kiadóhivatalba. 3505

Magasszáru sárga bagaria 36-os számú női cipő, alig használt, olcsón eladó. Cim a kiadóban. 3845

Eladó komplett mahagon ebédlő, hálószoba konyha, egyéb butorok, lakásszerelvények. Értekezni 9—12-ig Nagyváradon Ipartestületi Hitelesítővelkezelő ügyvezető igazgatójánál. 5838

Favágási

villanyos kő-fűrészszerrel m³-ként 26—30 leiert aprózva és berakva vállalkoz. Tűzifa méterenként és aprózva megrendelhető

Ardeal

Str. Episc. Ciorogariu (v. Uri u) 8. Telefon 203

Régiségeket vesz és elad

Különlegességek:

porcellán, üveg, fayence és email.

Nagyvárad, Szaniszló-u. 1.

Az „Építési és Telekadásvételi Részvénytársaság” napi értesítője.

Intézeti helyiség: Parcul Traian (Széchenyi-tér) 12. Ertesítési idő: d. u. 4—6-ig

Ingatlanok eladását elvállaljuk, ingatlanok adás-vételét közvetítjük. Házak kezelését elvállaljuk. 24 százalékra elvállaljuk magánpénzek kihelyezését. — Kölcsönöket jelzálogi bekebelezésre, kézzálogra megszerezünk.

Eladó ingatlanok:

Szacsavay-utcán ház átadó szép lakással, tágas, szép műhellyel. — Kereszt-u. 9. sz. nagy bérház több részben is eladó. — Kereszt-utca 12-a több lakással, kerttel. — Széles-utca 1. szám. A régi vashidral szemben, előnyös vételi feltételek. — Heltai-utca 6. sz. több lakással. — Pece-utca 18. sz. ház 7 lakással, nagy fronttal. — Velencepart nagy raktár, szép lakás, gyári helyiségek, ipartelepek nagyon alkalmas. Kolozsvári-utcán bérház fűszerüzlettel, modern lakásokkal. Lukács György-utca 42. sz. ház több lakással, akár egészben, akár kisebb részben eladó. — Kálvária-utcán gyönyörű villa 5 szobás szép lakással. Kálvária-utca 64. sz. fél-emeletes épület több lakással. — Kálvária-utca 34. sz. ház, 3 darab 1 szobás, 1 darab 2 szobás lakással, kerttel, vételár egyharmad része rajta maradhat. — Kálvária-utca 54. sz. 5 lakással, nagy

telekkel. — Szállodának vállalatnak alkalmas 16 szoba és melléképületeiből és egy önálló lakásból álló kettős épület gyönyörű berendezéssel eladó. Az egész elfoglalható. — Lipót-utca 1. alatti ház. Alsó-Nilgésztelep 100-16. ház, 8 lakással eladó. — Str. Ciorogariu 8 darab 1 szobás lakással, nagy műhely. — Körösdalton Török-zugban Ötvös Mihály-féle szálló. — Ipartelep. 1/2 emeletes tágas nagy műhellyel, muaksházakkal, 2 hold kiterjedésben. — Templom-utca 19. alatti ház 5 lakással, istállóval. Str. Alexandri bérház üzlettel, több lakással. — Váradszőlőson 1 hold beltelekkel bíró lakóház, elfoglalható lakással, istállóval eladó. — Klismagyar-utca 27. ház átadó lakással. — Dobron 2 hold szőlő, 5 hold erdő, 5 hold föld, 2 ház 220.000 leiert eladó. — Fugyivásárhelyen 3 hold szőlő eladó. — Tenkei járásban évek óta fennálló, kitűnő fűszer- és vasüzlet, korlátlan italmérés, kávéház, faraktár lakással átadó. — Teleki-utca 9. alatti bérházban tágas pince és raktárhelyiség bérbeadó. Ujvároson 2 utcára nyíló emeletes bér-palota 11 szép modern lakással. Nagyszalonán 1 holdas nagy telek, uris szép lakással, iroda helyiségekkel, színekkel, bármely ipartelepek alkalmas. Kiadó lakások, újvároson 2 szoba, konyha. Nilgésztelepen 1 szoba, konyha (35000 lei kamatmentes kölcsön ellenében, bér-fizetés nélkül) Ezenkívül sok ház eladó. Eladó házat, vagy üzletet, kihelyezendő pénzt jelentse be intézetünknek.

4 polgárit végzett fiatal leány irodába gyakornoknak ajánlkozik. Bastyu-utca 1. Herskvoits. 384

Férfiruhák jókarba középmetre eladók. — Cim a kiadóban.

Remélem tudja már hogy leggyorsabban intézi el

utlevél ügyeit és VIZUMÁT

Kolozsváron, Brassóban és Bukarestben DEUTSCH és FIA futáirodája Palace (volt Pan-nonia kávéház).

Keskeny és rendező vasúti

mozdonyok, kocsik, sinek, kapcsolórészek, váltók, díjtó, korongok, kerékpárok, trakkok, hosszahasabfeszítésszára, bányák és tramway-kocsik, kották, gépek, sziklók uj és használt állapotban.

Ajánlatokkal szolgál.

Hercule

Birou technico-petrolif vasuti osztály Bucuresti Piata Valter Maracinea Telefon 43/72. Raktárak: Bucarest és Ploestiben.

Hirdetmény.

F. é. október 17. és 18-án Ceica (Magyar-cséske községben állatfelhajtásos és árucikk országos vásár fog tartatni. Dai Ceica, la 30 Septemvre 1923.

Primaria.

Ha hirdetni akar,

— forduljon a Központi Ujságirodához

Ügyes, agilis ember, kinek Nagyváradon nagy ismeretsége van,

napi 300—400

leit kereshet!

Cim a Nagyváradon Napló kiadóhivatalában, Rimanóczy-utca 4.

Remington, Monarch, valamint használt és új

TORPEDO írógépek

érkeztek Kőváry írógépüzletbe Bazár-épület, színházoldal. Telefon 13—63. sz. Díjtalan bemutatás! Olcsó árak!

Moskovits Ipartelepek R. T. Nagyvárad

Ládagyára

Legutányosabb áron, legrövidebb idő alatt szállít posta-, vasuti és mindennemű csomagoló ládat.

Telefon 3—68.

Telefon 3—68.

TELEFON 3—98.

A Kolozsvári CZELL-Sörgyár SÖREI:

a HERCULES-tápsör és avilágos MONOSTOR-sör a vezető márkák

Lloyd 1746

mert utolérhetetlen minőségűek. — Aki jó sört akar inni, csak ezeket kérje mindenütt. Főraktár: „ORIENT” Ipari és Kereskedelmi Rt. Oradea-Mare—Nagyvárad, Strd. Gilányi 5—7. Telefon 3—98.